

PRITARTA
Vilniaus r. savivaldybės mero
2025 m. birželio 5 d.
potvarkiu Nr. M22-2501 (2.1 E)

PATVIRTINTA
Vilniaus r. Kyviškių pagrindinės
mokyklos direktoriaus
2025 m. liepos 28 d.
įsakymu Nr. V-46

VILNIAUS R. KYVIŠKIŲ PAGRINDINĖS MOKYKLOS IKIMOKYKLINIO UGDYMO PROGRAMA

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

Požiūris į vaiką ir jo ugdymą(si)

Požiūris į vaiką grindžiamas pagarba jo unikalumui, visapusišku vystymusi ir įtraukiojo ugdymo principais. Vaiko ugdymasis suprantamas kaip dinamiškas, visuminis procesas, apimantis ne tik akademinį žinių įgijimą, bet ir emocinį, socialinį bei fizinį augimą. Kiekvienas vaikas vertinamas kaip individualybė, turinti savitų gebėjimų, poreikių ir interesų, todėl ugdymas pritaikomas atsižvelgiant į jo asmenines savybes. Skatinamas emocinis intelektas, padedantis vaikams suprasti save, kurti santykius ir konstruktyviai spręsti konfliktus. Ugdymo aplinka orientuota į socialinių įgūdžių ugdymą, bendradarbiavimą, pagarbą kitam bei pozityvios, saugios atmosferos kūrimą. Žaismas laikomas esminiu vaiko ugdymo elementu, padedančiu kūrybiškai tyrinėti pasaulį ir lavinti problemų sprendimo gebėjimus. Ypatingas dėmesys skiriamas tėvų ir pedagogų bendradarbiavimui, siekiant nuoseklaus ir kryptingo vaiko ugdymo. Darželyje taikoma universalaus dizaino mokymuisi (UDM) prieiga, pagrįsta naujausiais edukologijos ir neuromokslų tyrimais. Ši prieiga užtikrina visų vaikų poreikių atliepimą ir leidžia kiekvienam vaikui atskleisti savo potencialą per individualizuotus, lanksčius ugdymo sprendimus. Remiantis visuminiu ugdymu, žaidimu ir patirtiniu mokymusi, formuojamas savitas mūsų darželio ugdymo modelis, padedantis auginti smalsius, motyvuotus ir gebančius kryptingai veikti asmenis.

Ugdymąsi grindžiančios vertybės

Ikimokyklinis ugdymas grindžiamas vertybėmis, kurios atspindi pagarbą ir į vaiką orientuotą požiūrį į ugdymą(si). Vertybės grupuojamos pagal esminius ugdymo aspektus:

Vertybės	Trumpas apibūdinimas
Vaiko orumas Vaiko gerovė	Vaikas – unikali asmenybė, kurios vertė, autentiškumas ir saugumas yra svarbiausi.
Lygiavertis dalyvavimas Lygiateisiškumas ir teisingumas Pagarba, tolerancija ir atvirumas įvairovei	Visi vaikai turi vienodas teises ugdytis, dalyvauti, būti priimti tokie, kokie yra. Kliūtys šalinamos, įvairovė vertinama kaip stiprybė.

Saviraiškos laisvė Kultūrinis tapatumas	Skatinamas vaikų kūrybiškumas ir saviraiška, kartu ugdamas pagarbą savo ir kitų kultūrai.
Bendruomeniškumas Demokratija Pilietiškumas	Vaikai ugdomi kaip bendruomenės nariai, atsakingi už save ir kitus, gebantys veikti demokratiškai.
Tėvai Pedagogų profesionalumas	Tėvai yra svarbiausi vaikų ugdytojai. Pedagogai – kompetentingi specialistai, kurių vaidmuo esminis kuriant kokybišką ugdymo aplinką.

Vaikų poreikiai

Ikimokyklinio ugdymo grupėje ugdomi įvairialypės patirties, kultūros ir socialinės padėties 2–4 metų vaikai, todėl ypatingas dėmesys skiriamas jų amžiaus tarpsnio raidai ir individualiems poreikiams (1 pav.).



1 pav. Vaiko poreikiai ikimokykliniame ugdyme

Tenkinami ir kryptingai turtinami esminiai vaikų poreikiai: žaidimo, saugumo, draugysčių, komunikavimo, pažinimo džiaugsmo, kūrybinės saviraiškos. Vaikams sudaromos sąlygos laisvai ir įdomiai žaisti, reikšti mintis ir jausmus įvairiomis priemonėmis, kurti ir pažinti pasaulį per patirtį, jaustis reikalingais ir priimamais bendruomenėje. Pripažįstamas kiekvieno vaiko unikalumas ir, esant poreikiui, užtikrinamas visapusiškas specialiųjų ugdymosi poreikių palaikymas, taip sudarant sąlygas visiems vaikams augti, mokytis ir tobulėti pagal savo galimybes.

Tėvų (globėjų) ir vietos bendruomenės poreikiai

Svarbus dėmesys skiriamas tėvų (globėjų) ir ugdymo įstaigos partnerystei. Tėvai siekia būti išgirsti, priimti ir įtraukti į vaikų ugdymąsi – tai atliepia jų poreikį bendradarbiauti, dalintis atsakomybe, dalyvauti vaiko kasdienybėje. Jie tikisi aktyvaus ryšio su pedagogais, nuoseklaus informavimo apie vaiko pažangą ir emocinę savijautą, taip pat – pagarbos jų šeimos unikalumui. Todėl ugdymo įstaigoje puoselėjama pagarbi ir lygiavertė partnerystė, užtikrinanti atvirą dialogą, lankstumą ir įtrauktį. Tėvai kviečiami dalyvauti ugdymo veiklose, renginiuose, projektinėje veikloje, dalintis savo žiniomis bei idėjomis, taip prisidedant prie ugdymo turinio kūrimo. Siekiant atliepti tėvų poreikį patogiam bendravimui, naudojamos įvairios komunikacijos formos – nuo elektroninio dienyno iki asmeninių susitikimų ar skambučių.

Vietos bendruomenė taip pat turi svarbių lūkesčių, susijusių su ikimokykliniu ugdymu. Ji siekia, kad ugdymo įstaiga būtų atvira bendradarbiavimui, padėtų puoselėti vietos kultūrą ir tradicijas, įtrauktų vaikus į bendruomeninį gyvenimą. Todėl siekiama kurti abipusiu ryšiu grįstą partnerystę su vietos organizacijomis bei gyventojais. Ugdymo įstaiga atliepia šiuos bendruomenės poreikius veikdama kaip kultūros židinys – organizuodama renginius, atverdama duris iniciatyvoms, formuodama vaikų sąmoningumą apie savo aplinką ir tapatybę. Tokiu būdu kuriama vertybinė darna tarp šeimos, ugdymo įstaigos ir bendruomenės – visų, kurie dalyvauja vaiko auginime.

Regiono ypatumai

Mokykla įsikūrusi vos 16 kilometrų nuo sostinės, tačiau pasižymi savitu kaimiškos vietovės žavesiu ir tvirtais bendruomeniniais ryšiais. Mokyklos istorija siekia 1939 metus, kai ugdymas vyko privačiuose namuose. Nepaisant karo ir sunkumų, mokykla išliko vietos švietimo šerdimi – iš pradžių pradinė, vėliau septynmetė, dešimtmetė, o dabar – pilnavertė pagrindinė mokykla su ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo grupėmis. Apylinkė išsiskiria gamtiniais ištekliais – šalia tekančios Kyvijos upelis, jojimo klubas, aerodromas, tvenkinys, karvių ferma – tai ne tik vietovės savitumą liudijantys bruožai, bet ir gyvi edukaciniai šaltiniai, kurie įtraukiami į vaikų ugdymo procesą. Regiono daugiakultūriškumas, lenkų kalbos vartojimas ir stiprus bendruomeniškumas formuoja unikalią ugdymo terpę.

Mokyklos savitumas

Atsispirdama nuo savo istorinių šaknų ir glaudaus ryšio su aplinka, Mokykla kuria savitą ugdymo kultūrą, paremtą pagarbos, laisvės ir kūrybiškumo vertybėmis. Šiuos principus ypač puoselėja ikimokyklinio ugdymo grupė „Drugeliai“, kurioje ugdomi 2–4 metų vaikai. Grupės aplinka pritaikyta tyrinėjimui ir kūrybai, ugdymas vyksta lenkų kalba, o ugdymo turinys neretai perkeliamas į gamtinę aplinką. Mažos grupės ir stiprus bendravimas su šeimomis leidžia kurti individualizuotą, šiltą ir įtraukią aplinką. Mokykla siekia išlikti stipriu bendruomenės centru, atliepiančiu vaikų, tėvų ir vietos gyventojų poreikius. Čia ugdymas tampa ne tik žinių perdavimu, bet ir asmenybės formavimo procesu, įsišaknijusiu į konkrečios vietovės kultūrinį ir gamtinį kontekstą. Mokykla aktyviai plėtoja partnerystes ir bendradarbiauja su įvairiomis institucijomis bei organizacijomis: Vilniaus r. savivaldybe, Vilniaus r. švietimo ugdymo įstaigomis, Šatrininkų seniūnija.

II SKYRIUS

IKIMOKYKLINIO UGDYMO PRINCIPAI

Žemiau pateiktoje lentelėje apibendrinti svarbiausi ikimokyklinio ugdymo principai, kuriais grindžiama ugdymo(si) programa. Šie principai padeda užtikrinti vaikų visapusišką raidą, prasmingą patirtį bei kokybišką ugdomąją sąveiką kasdienėje veikloje.

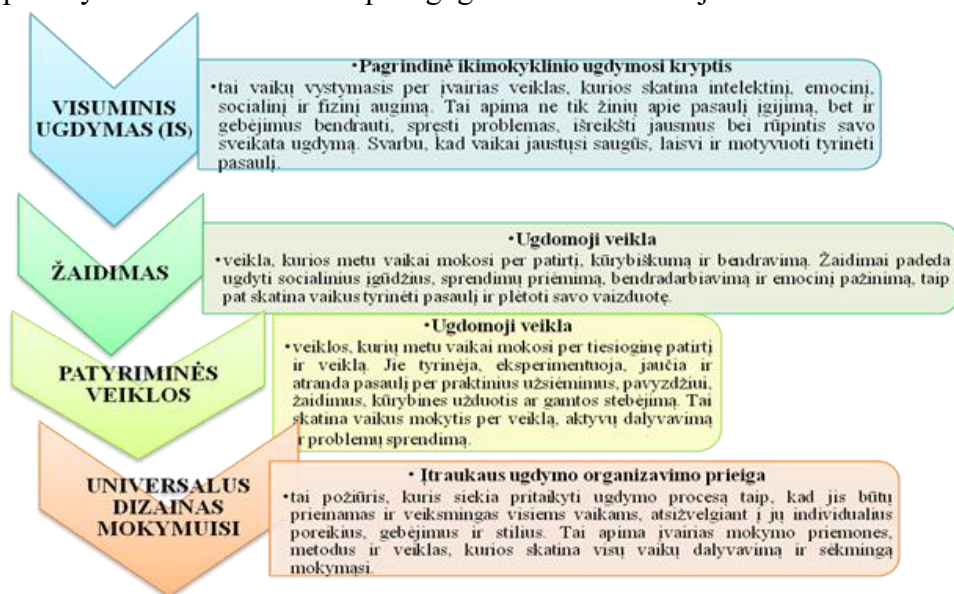
Principas	Aprašymas
Ugdymo(si) ir priežiūros vienovės principas	Ikimokyklinio ugdymo(si) procesui būdinga ugdymo(si) ir priežiūros vienovė. Kiekviena suplanuota ir nesuplanuota sąveika bei kasdienė rutina yra ugdomi, turtinanti vaiko patirtį.
Vaiko raidos ir ugdymo(si) dermės principas	Ugdymo(si) procese atsižvelgiama į raidos nulemtą vaikų poreikių, patirties ir gebėjimų įvairovę ir skatinama visapusiška vaiko raida – fizinė, emocinė, socialinė, pažinimo, komunikavimo, meninės raiškos.

Žaismės principas	Žaismingumas yra viso ikimokyklinio vaikų ugdymo(si) pagrindinis bruožas, neatsiejama tyrinėjimo, eksperimentavimo, fantazavimo, kūrybos dalis, o žaidimas – svarbiausia savarankiška vaiko veikla.
Sociokultūrinio kryptingumo principas	Ugdymas(is) yra grindžiamas žmogiškosiomis, tautinėmis ir pilietinėmis vertybėmis, padedančiomis vaikams įsitraukti į supančią kultūrinę aplinką ir didinančiomis atvirumą kultūrinei bei kalbinei įvairovei.
Integralumo principas	Siekiami visuminės vaikų raidos, užtikrinamas darnus visų pasiekimų sričių gebėjimų plėtojimas, ugdymo(si) sričių tarpusavio ryšiai, vidinės turinio sąsajos kiekvienoje ugdymo(si) srityje, vaikų veiklos integralumas.
Įtraukties principas	Sudaromos sąlygos kiekvienam vaikui ugdytis, plėtoti savo galias, gauti reikiamą pagalbą, patirti sėkmę, atsižvelgiant į ugdymosi poreikių įvairovę.
Kontekstualumo principas	Vaikų ugdymas(is) vyksta estetiškuose, į veiklą įtraukiančiuose, vaikų iniciatyvoms atvirose artimiausios socialinės, kultūrinės, kalbinės ir gamtinės aplinkos kontekstuose.
Vaiko ir mokytojo bendro veikimo principas	Aplinkos, sąveikos, bendros prasmės kuriamos įsiklausant ir atliepiant vaikų poreikius, interesus, iniciatyvas, nuomonę, drauge priimant sprendimus.
Lėtojo ugdymo(si) principas	Vaikai giliai išgyvena ir pajaučia kiekvieną čia ir dabar momentą, kai skiriama pakankamai laiko kasdienei rutinai, tyrinėjimo ar kūrybos procesui, nuostabai ir atradimo džiaugsmui.
Reflektyvaus ugdymo(si) principas	Mokytojas drauge su vaiku emocijomis ir veiksmais atspindi vaiko veikimo patirtis. Su vaikais drauge apmąstomos vaikų emocijos, veiklos ir jų rezultatai, numatomas tolesnis veikimas.
Šeimos ir mokyklos partnerystės principas	Mokykla ir šeima (globėjai) bendradarbiauja kuriant susitelkusią, kartu besimokančią bendruomenę. Tėvai ir mokyklos darbuotojai pasitiki vieni kitais ir veikia dėl vaikų interesų.

Ugdymo(si) turinio rengimas ir įgyvendinimas

Ikimokyklinio ugdymo programos (toliau – Programa) rengimas grindžiamas galiojančiais švietimo sritį reglamentuojančiais teisės aktais bei mokyklos veiklos dokumentais. Rengiant ikimokyklinio ugdymo programą buvo atsižvelgta į vaikų amžių, ugdymo kalbą, aplinkos galimybes, bendruomenės poreikius bei šiuolaikinius ikimokyklinio ugdymo principus, siekiant užtikrinti kryptingą, nuoseklų ir vaikų poreikius atitinkantį ugdymo procesą.

Programa įgyvendinama lenkų kalba, tačiau, vadovaujantis Lietuvos Respublikos švietimo įstatymo nuostatomis, vaikams skiriama 5 valandos per savaitę lietuvių kalbos ugdymui. Ikimokyklinis ugdymas organizuojamas pagal Ikimokyklinio ugdymo programos gaires, patvirtintas Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos (toliau – LR ŠMSM). Ugdymas teikiamas vaikams nuo 2 iki 5 metų, atsižvelgiant į jų individualius gebėjimus ir raidos ypatumus. Veiklos organizuojamos taip, kad vaikai būtų įtraukti į įvairialypę – kūrybinę, sportinę, pažintinę bei kultūrinę – veiklą. Pagrindinis ugdymo metodas yra žaidimas, kuris padeda vaikams pažinti pasaulį, formuoti sąvokas, ugdyti kritinį mąstymą, savarankiškumą ir bendravimo įgūdžius. Ugdymo aplinka yra saugi, informatyvi, skatinanti vaikų smalsumą, kūrybiškumą ir aktyvų dalyvavimą. Pedagogai ugdymo turinį įgyvendina visos dienos metu, pasitelkdami vaikų amžių, gebėjimus ir interesus atitinkančius metodus. Šie metodai nuolat atnaujinami atsižvelgiant į vaikų poreikius, pedagogų refleksijas, tėvų pasiūlymus bei šiuolaikinės pedagogikos rekomendacijas.



2 pav. Ugdymo(si) procesas

Ikimokyklinio ugdymo procesas (2 pav.) organizuojamas vadovaujantis universalios dizaino mokymuisi (UDM) modeliu. Ši prieiga grindžiama visų vaikų poreikių pripažinimu ir siekiu užtikrinti jų visavertį dalyvavimą ugdymo(si) procese, neatsižvelgiant į individualius gebėjimus ar patirtį. UDM remiasi tarpdisciplininiais edukologijos ir neuromokslų tyrimais, kurie pagrindžia lankstų, mokinių neurokognityvinius procesus atliepiantį ugdymą. Ugdymo(si) pagrindas – visuminis požiūris, žaidimas ir patirtinė veikla, sudarant sąlygas kiekvienam vaikui pasiekti jo individualų potencialą. UDM taikymas leidžia veiksmingai derinti ugdymo turinį su vaikų amžiaus tarpsnio, gebėjimų ir interesų įvairove, užtikrinant jų sėkmingą įtrauktį, motyvaciją, smalsumą ir kryptingą veiklą. Vadovaujantis šiuo modeliu, Mokykla siekia plėtoti savitą, visiems vaikams prieinamą ir įtraukią ugdymo(si) aplinką.

Ugdymo(si) aplinkų kūrimas

Ugdymo(si) aplinka kuriama taip, kad ji atlieptų vaikų poreikius, būtų saugi, estetiškai patraukli, žaisminga ir skatintų vaikus savarankiškai tyrinėti, kurti bei aktyviai dalyvauti ugdymo(si) procese. Vadovaujamasi į vaiką orientuoto ugdymo filosofija – aplinka pritaikoma taip, kad kiekvienas vaikas turėtų galimybę rinktis patirtį pagal savo gebėjimus, interesus ir norus. Aplinka kuriama kartu su vaikais, atsižvelgiant į jų svajones ir idėjas. Grupės patalpos suskirstytos į keturias pagrindines erdves: ramioji, judrioji, „kūrybinės betvarkės“ ir vaidmeninių žaidimų, o ugdymo(si) kampeliai aprėpia veiklas dailei, kalbai, statybiniams žaidimams, gamtotyrai, matematikai,

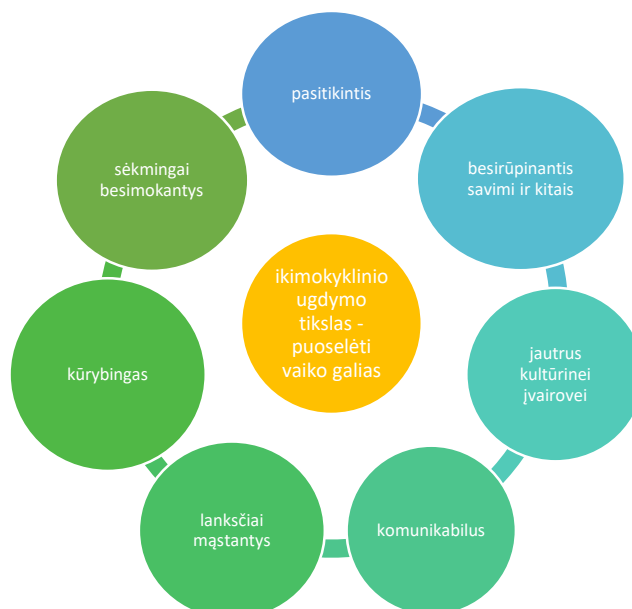
konstravimui, žaidimams su smėliu, vandeniu bei judesio lavinimui. Žaislai ir priemonės atrenkami pagal vaikų amžių, kultūrinį kontekstą, paskirstomi logiškai ir išdėstomi taip, kad skatintų vaikus tyrinėti, kurti, atrasti. Vaikų darbai bei informaciniai ženklai kabinami jų akių lygyje, siekiant stiprinti savivertę ir aplinkos atpažįstamumą. Grupėje naudojami edukaciniai robotai „Bee Bot“ ir „Photon“, kurie skatina technologinį raštingumą, loginį mąstymą bei kūrybiškumą. Mokykla, įsikūrusi kaimo vietovėje, todėl aktyviai pasitelkia gamtinę aplinką – visais metų laikais organizuojamos STEAM veiklos lauke, kurios padeda vaikams per patyrimą pažinti mokslą, technologijas, inžineriją, meną ir matematiką. Taip kuriama aplinka, kurioje kiekvienas vaikas gali jaustis saugus, vertinamas ir įtrauktas į prasmingą ugdymo(si) procesą.

III SKYRIUS

TIKSLAS, UŽDAVINIAI, UGDYMO(SI) REZULTATAI

Ikimokyklinio ugdymo(si) tikslas

Ikimokyklinio ugdymo tikslas – atsižvelgiant į vaikų prigimtines galias, patirtį, poreikius, šeimos ir bendruomenės susitarimus, kurti lanksčius edukacinius kontekstus, įgalinančius vaikus išsiugdyti pasitikėjimo, rūpinimosi savimi ir kitais, kultūrinio ir socialinio jautrumo, komunikavimo, lankstaus mąstymo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis pradmenis.



3 pav. *Vaikų galios*

Siekiant ugdymo(si) tikslo, Mokykla savo Programoje numato lanksčias, vaiko poreikius atliepiančias ugdymo(si) sąlygas, kurios sudaro prielaidas vaikų galių augimui (3 pav.). Šios galios yra svarbios visapusiškam vaiko vystymuisi ir formuoja jo tapatybę bei gebėjimus. Vaikai ugdymo procese skatinami tapti pasitikinčiais savimi, rūpestingais, empatiškais, jautriais kultūrinei ir socialinei įvairovei. Ugdoma jų komunikacija, kūrybiškumas, gebėjimas lanksčiai mąstyti bei mokytis sėkmingai, pasitelkiant savo patirtį, smalsumą ir vidinę motyvaciją. Tokiu būdu ugdymo(si) procesas tampa prasmingas ir orientuotas į kiekvieno vaiko individualų augimą.

Ugdymo(si) uždaviniai

Programos tikslui pasiekti būtina įgyvendinti šiuos uždavinius:

1. Sudaryti sąlygas visų vaikų dalyvavimui bendrose ugdymosi veiklose, eliminuojant galimus ugdymosi barjerus.

2. Organizuoti ugdymą derinant kryptingą mokytojo ir spontanišką vaiko veiklą, taikant patirtinio mokymo(si) metodus (projektus, tyrinėjimus, eksperimentavimą, diskusijas ir kt.), pripažįstant žaidimą ir kasdienį vaiko gyvenimą grupėje kaip neatsiejamą ugdymo dalį.

3. Lavinti vaikų kūrybiškumą, pasitelkiant piešimą, šokį, dainavimą, pasakojimą, technologijas bei sukuriant tinkamą aplinką kūrybai ir idėjų įgyvendinimui.

4. Sudaryti sąlygas mokytis pažinti ir veikti: žaisti, kelti klausimus, tyrinėti, rinktis veiklos būdus ir priemones, samprotauti apie tai, ko išmoko, numatyti tolesnės veiklos žingsnius.

5. Skatinti pozityviai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir vaikais, mokytis spręsti kasdienes problemas, atsižvelgti į savo ir kitų ketinimus, veiksmų pasekmes.

6. Saugoti ir stiprinti vaikų psichinę ir fizinę sveikatą, garantuoti jo saugumą, padėti adaptuotis naujoje ugdymo(si) aplinkoje, tenkinti aktyvumo ir judėjimo poreikį.

7. Kurti ir plėtoti pasitikėjimu ir pagarba, abipuse partneryste grindžiamą tikslingą bendradarbiavimą su tėvais (globėjais), švietimo pagalbos specialistais, priešmokyklinio ugdymo pedagogais ir kitais švietimo paslaugų tiekėjais.

Vaikų pasiekimų sritys pagal ugdymo(si) organizavimo modelį

Programoje vaikų ugdymosi turinys grindžiamas penkiomis pagrindinėmis pasiekimų sritimis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“ bei „Kuriu ir išreiškiu“. Šios sritys padeda nuosekliai plėtoti vaikų vertybines nuostatas, žinias, supratimą ir gebėjimus. Ugdymo procese vaikų pasiekimai apima ne tik žinojimą, bet ir gebėjimą taikyti žinias praktinėje veikloje bei ugdyti pozityvų požiūrį į save ir aplinką. Įgyvendinant ugdymo turinį, vadovaujamas 18 pasiekimų sričių, kurios padeda užtikrinti visapusišką vaikų raidą ir jų potencialo augimą. Šios sritys padeda orientuotis ugdymo procese, stebėti vaikų pažangą ir kurti individualias ugdymo(si) strategijas.

Ugdymosi sritis „MŪSŲ SVEIKATA IR GEROVĖ“				
Pasiekimų sritis	Vertybinė nuostata Esminis gebėjimas	Iki 3 m.: siekiame 3 žingsnio pasiekimų	3–6 m.: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
KASDIENIO GYVENIMO ĮGŪDŽIAI	Domisi, kas padeda augti sveikam ir saugiam.	- Suaugusiojo padedamas ruošia maistą: tepa, laužo, mirko. Pradeda tinkamai naudotis stalo įrankiais. - Suaugusiojo padedamas naudojasi tualetu, prausiasi ir šluostosi veidą, apsirengia ir nusirengia, apsiauna ir nusibiauna batus. Padeda į vietą vieną kitą daiktą. - Pradeda laikytis susitarimų ir saugiai elgtis lauko aikštelėse.	- Išvardija, ko reikia valgyti daugiau, o ko mažiau, kad augtų sveikas, esant galimybei pirmenybę teikia sveikatai palankiems maisto produktams. Valgo savarankiškai, tvarkingai. - Taisyklingai plaunasi rankas. Atsižvelgdamas į tai, ar jam šilta, ar šalta, nusirengia ar apsirengia drabužius. Rūpinasi savo asmeniniais ir bendrais daiktais grupėje: padeda į vietą, saugo, sutvarko. - Savarankiškai ar priminus laikosi sutartų saugaus elgesio taisyklių grupėje, kieme, išvykose. Paaiškina saugaus elgesio su nepažįstamais žmonėmis, buitinius prietaisais, aštriais daiktais ir sveikatai pavojingomis medžiagomis taisykles, įvardija aplinkoje esančias nesaugias vietas. Paaiškina, kad jo kūnas priklauso tik jam, sako „stop“, „ne“ reaguodamas į jo privatumą pažeidžiantį elgesį. Paaiškina, kokių profesijų žmonės gali padėti ištikus nelaimei. Žino pagalbos telefono numerį.	Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti kasdienius gyvenimo įgūdžius, fizinį aktyvumą, savivoką ir savigarbą, savireguliaciją ir savikontrolę. Ugdymosi veiklos skatina ugdytis emocijų suvokimo ir raiškos, tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo, mokėjimo mokytis gebėjimus.
	Esant galimybei renkasi sveikatai palankų maistą, savarankiškai pavalgo, pasirūpina savo kūno švara, prisideda prie aplinkos tvarkos palaikymo, rodo pradinius saugaus elgesio mokykloje įgūdžius, pasako, kaip saugiai elgtis gatvėje, buityje, gamtoje ir su nepažįstamais žmonėmis.			
FIZINIS AKTYVUMAS	Noriai juda, mėgsta judrią veiklą ir žaidimus	Pastovi ant vienos kojos (3–4 sekundes). Tiksliai skirtingu ritmu eina, apeina arba peržengia kliūtis, eina plačia (25–30 cm) linija. Bėga keisdamas kryptį,	Ištvermingas, bėga ilgesnius atstumus. Bėga pristatomuoju ar pakaitiniu žingsniu. Šoka į tolį, į aukštį. Žaisdamas	

	Tiksliai ir koordinuotai šliaužia, ropoja, eina, bėga, lipa, išlaiko pusiausvyrą judėdamas, meta, gauda ir spiria kamuolį, spontaniškai ir tiksliai atlieka kasdienius veiksmus, kuriems būtina akių ir rankos koordinacija bei išlavėjusi smulkioji motorika, derina judesius poroje, grupėje šokdamas ar žaisdamas.	greitį, neprarasdamas pusiausvyros. Laikydamasis lipa ir nulipa laiptais pakaitiniu žingsniu. • Nušoka nuo laiptelio, atsispirdamas abiem kojomis 1–2 kartus pašoka nuo žemės, peršoka liniją. Meta ir gauda kamuolį abiem rankomis, spiria kamuolį stovėdamas. • Derina akies ir rankos, abiejų rankų, rankų ir kojų judesius: veria ant virvutės dideles sagas, užsega lipdukais batus, ridena kamuolį abiem rankomis arba pakaitomis dešine ir kaire ranka.	laisvai koordinuotai juda, orientuojasi erdvėje. Dažniausiai vaikščioja, stovi, sėdi taisyklingai. Atpažįsta akivaizdžius ženklus, kurie rodo, kad jo kūnui reikia poilsio ar judėjimo. • Veiksmus su smulkiais daiktais atlieka vikriai, tiksliai ir kruopščiai. Tiksliai valdo pieštuką ir žirkles ką nors piešdamas, kirpdamas. Kuria įvairias konstrukcijas, sudėtingus statinius.“	
SAVIVOKA IR SAVIGARBA	Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus. Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato	• Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. Siekia savarankiškumo: „aš pats“. • Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis • Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. Teigiamai reaguoja į kita kalba	• Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. • Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Prisideda prie šeimoje, grupėje ar mokykloje priimamų sprendimų. • Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja	

	kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.	kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.	
SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ	Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	• Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. • Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. • Pradedama laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	• Pats taiko įvairius nusiramavimo, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. - Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. • Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeikių, kad neskaudintų kitų. • Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA	Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo	• Pradedama atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. • Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į	• Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis.	

	ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs).	• Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. • Pradedą kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.	
PROBLEMŲ SPRENDIMAS	Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas. Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.	• Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. • Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. • Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	• Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. • Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. • Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. • Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	

TYRINĖJIMAS	Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.	• Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. • Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. • Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatą rodo kitiems.	• Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyveno seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. • Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. • Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	
	Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.			
KŪRYBINGUMAS	Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.	• Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. • Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. • Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	• Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. • Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. • Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	
	Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.			

GEBĖJIMAS ŽAISTI	Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Individualesiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių.	• Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmams. • Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. • Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. • Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinių ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	• Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradimais jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. • Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. • Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. • Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.	
MOKĖJIMAS MOKYTIS	Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko. Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja	• Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. • Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. • Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	• Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. • Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. • Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. • Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip	

	savo veiklos procesą bei rezultatus.		mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	
Ugdymosi sritis „AŠ IR BENDRUOMENĖ“				
Pasiekimų sritis	Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Iki 3 m.: siekiame 3 žingsnio pasiekimų	3–6 m.: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
SAVIVOKA IR SAVIGARBA	Pasitiki savimi ir savo gebėjimais, gerbia save ir kitus.	• Pasako savo vardą ir kas jis yra – berniukas ar mergaitė. Apie save kalba pirmuoju asmeniu, pasako, ką daro, ką turi. • Siekia savarankiškumo: „aš pats“. • Patogiai jaučiasi įprastoje grupės aplinkoje su pažįstamais suaugusiais ir vaikais. Domisi kitų vaikų žaidimais ir grupės veiklomis. • Suaugusiojo skatinamas domisi supančios kultūrinės aplinkos simboliais. • Teigiamai reaguoja į kita kalba kalbančius vaikus, suaugusiuosius ir grupėje apsilankančius svečius.	• Teigiamai vertina savo savybes ir gebėjimus, žaisdamas tyrinėja galimus socialinius savo vaidmenis. • Dalyvauja šeimos, grupės ir mokyklos bendruomenės veiklose. Prisideda prie šeimoje, grupėje ar mokykloje priimamų sprendimų. • Pasako savo tautybę, šalį, kurioje gyvena, žino savo namų adresą. Tyrinėja savo šalies ir kitų jam įdomių šalių simbolius, kalbą, žemėlapius, žmonių gyvenimo būdą, supranta, kad visi žmonės yra lygūs, pasako keletą šalių panašumų ir skirtumų. Domisi ir dažniausiai laikosi šeimos, grupės, mokyklos, vietinės bendruomenės vertybių ir jam suprantamų pareigų bei teisių.	Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti vaikų savivoką ir savigarbą, emocijų suvokimą ir raišką, savireguliaciją ir kontrolę, santykius su suaugusiais ir vaikais, socialinį ir kultūrinį supratingumą. Ugdymosi veiklos skatina plėtoti tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, žaidimo ir mokėjimo mokytis gebėjimus;
	Pažįsta savo kūną, pasako, kad yra berniukas (mergaitė), supranta savo augimą ir gebėjimų tobulėjimą, prisistato kitam, komentuoja, kuo domisi, kas patinka (nepatinka), supranta ir gina savo bei kitų teises būti ir žaisti kartu, priskiria save savo šeimai, grupei, įstaigos bendruomenei, žino savo tautybę, tėvynę.			

SAVIREGULIACIJA IR SAVIKONTROLĖ	Nusiteikęs valdyti dėmesį, emocijų raišką ir elgesį. Sutelkia dėmesį ir pastangas veiklai, dažniausiai laikosi tvarkos ir susitarimų, bendraudamas su kitais elgiasi mandagiai, stengiasi kontroliuoti savo žodžius ir veiksmus, įsiaudrinęs geba nusiraminti.	• Yra ramus ir rodo pasitenkinimą kasdiene tvarka bei ritualais. Jeigu kas nepatinka, nueina šalin, atsisako bendros veiklos, ieško suaugusiojo pagalbos. • Žaisdamas kalba su savimi, kad sutelktų dėmesį, kontroliuotų veiksmus. • Padedamas suaugusiojo įprastose kasdienėse situacijose valdo savo emocijų raišką ir elgesį. • Pradedą laikytis jam suprantamų suaugusiojo prašymų ir bendrų susitarimų.	• Pats taiko įvairius nusiramino, atsipalaidavimo būdus, siūlo juos kitiems. • Siekdamas tikslo, geba atidėti kai kurių norų patenkinimą. Bando susilaikyti nuo netinkamo elgesio provokuojančiose situacijose jas ignoruodamas; vienas ir kartu su kitais ieško taikių išeikių, kad neskaudintų kitų. • Stengiasi suvaldyti savo pyktį, įniršį. • Supranta susitarimų, taisyklių prasmę bei naudingumą ir dažniausiai savarankiškai jų laikosi. Lengvai priima dienos ritmo pasikeitimus.	
SANTYKIAI SU SUAUGUSIAIS IR BENDRAAMŽIAIS	Nusiteikęs geranoriškai bendrauti ir bendradarbiauti su suaugusiais ir bendraamžiais.	• Drąsiai išbando ką nors nauja, ramiai stebi nepažįstamus žmones, kai šalia yra juo besirūpinantis suaugusysis. Ieško bendraamžių draugijos. • Siekia veikti savarankiškai, tikisi savo iniciatyvų palaikymo, pagyrimo. Mėgdžioja, tačiau žaidime savaip pertvarko suaugusiųjų veiksmus, žodžius,	• Stengiasi geranoriškai, pagarbiai, mandagiai bendrauti su pažįstamais ir nepažįstamais suaugusiais bei vaikais. Palaiko ilgalaikę draugystę mažiausiai su vienu vaiku.	

	Pasitiki mokytojais, juos gerbia, ramiai jaučiasi su jais kasdienėje ir neįprastoje aplinkoje, iš jų mokosi, drąsiai dalinasi savo mintimis, žino, kaip elgtis su nepažįstamais suaugusiais. Geranoriškai elgiasi su bendraamžiais, natūraliai priima kitų skirtumus, draugauja bent su vienu vaiku, supranta savo žodžių ir veiksmų pasekmes sau ir kitiems.	intonacijas. Trumpam įsitraukia į bendrą žaidimą, pakaitomis su kitu vaiku žaidžia tuo pačiu žaislu. Pradedą suprasti, kuris daiktas yra jo, kuris – kito, o kuriuo naudojamas bendrai.	• Supranta, koks elgesys yra priimtinas ar nepriimtinas kitiems ir kodėl. Rodo iniciatyvą susikalbėti ir bendradarbiauti su kitais. Kasdienėse situacijose bando tinkamu būdu išsakyti priešingą nei suaugusiojo ar kito vaiko nuomonę, aiškinasi, tariasi. Pradedą tarpininkauti kitiems vaikams, jiems sprendžiant tarpusavio nesutarimus. • Domisi socialiniais ir kultūriniais skirtumais tarp vaikų, jų šeimų ir natūraliai juos priima. Parodo supratimą ir pagarbą kitokiai išvaizdai, kitokiam požiūriui, kitai kultūrai. • Supranta, kad gyvendamas grupėje turi susitarti dėl visiems priimtino elgesio. • Suvokia savo veiksmų akivaizdžias pasekmes sau, kitiems ir visai grupei.	
APLINKOS PAŽINIMAS	Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi sužinojęs ką nors nauja. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą	• Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius, rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). • Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradedą vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija).	• Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų tautų šventėmis. • Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukuriamų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. • Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar.	

	pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	• Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.	• Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti. • Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Dalinasi savo žiniomis apie tai, kur gyvena ir kuo minta gyvūnai, kur kokie augalai, grybai auga, kokių sąlygų jiems reikia. • Pradedą suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Įžvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais. • Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ja rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. • Pradedą jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreiškdamas jį veikloje ir kūryboje.	
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA	Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų	• Pradedą atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradedą vartoti emocijų pavadinimus. • Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs).	• Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. • Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą,	

	priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.		nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. • Pradeda kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.	
PROBLEMŲ SPRENDIMAS	Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas.	• Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. • Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. • Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taisto, tobulina sprendimą.	• Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. • Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. • Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariasi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. • Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	
	Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.			
TYRINĖJIMAS	Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotuoja.	• Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. • Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus.	• Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi.	
	Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę			

	aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	• Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems.	• Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. • Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	
KŪRYBINGUMAS	Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.	• Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. • Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atradamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. • Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	• Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. • Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. • Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai	
GEBĖJIMAS ŽAISTI	Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Individualiai ir drauge su kitais	• Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. • Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. • Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą.	• Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. • Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu.	

	žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių	• Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	• Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. • Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.	
MOKĖJIMAS MOKYTIS	Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.	• Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. • Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. • Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. • Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	• Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. • Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. • Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. • Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	
	Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.			
Ugdymosi sritis „TYRINĖJU IR PAŽĖSTU APLINKĄ“				
Pasiekimų sritis	Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Iki 3 m.: siekiame 3 žingsnio pasiekimų	3–6 m.: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
APLI NKOS PAŽI	Nori pažinti ir suprasti aplinkinį pasaulį, džiaugiasi	• Atpažįsta ir reaguoja į netolimoje praeityje vykusius šeimos ar grupės įvykius, užfiksuotus nuotraukose, įrašuose ir kt. Natūraliai įsitraukdamas į kasdienius,	• Pasako savo šalies ir sostinės pavadinimą. Papasakoja apie tradicines šventes, jas palygina su kai kuriomis kitų	Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti daiktinės ir gamtinės

	sužinojęs ką nors nauja. Pažįsta jam suprantamus socialinius, kultūrinius ir gamtos objektus bei reiškinius, juos įvardija ir apibūdina, žinojimą pritaikydamas žaidimuose ir kitose veiklose.	rutininius įvykius ir veiklas, parodo, kad žino paros dalių seką ir jaučia veiklų trukmę (vyko ilgai ar trumpai). • Pažįsta daugiau artimiausioje aplinkoje esančių augalų, gyvūnų, pradeda vartoti tikslus jų pavadinimus. Dalyvauja prižiūrint augalus. Atpažįsta rečiau pasitaikančius gamtos reiškinius (vaivorykštė, perkūnija). • Turėdamas galimybę, renkasi būti patinkančioje gamtinėje, socialinėje, kultūrinėje aplinkoje, džiaugiasi ten esančiais objektais.	tautų šventėmis. Skiria ir pavadina suaugusių šeimos narių ir kitas dominančias profesijas, pasakoja, ką dirba aptariamų profesijų atstovai, kokia jų sukuriamų daiktų ir paslaugų vertė, kaip vyksta jų mainai. Samprotauja apie tai, kaip žmonės gyveno, ką dirbo seniau, kokie daiktai buvo naudojami, kaip jie pasikeitė, kaip atrodo dabar. Vartoja savaitės dienų pavadinimus, žodžius praeičiai, dabarčiai, ateičiai apibūdinti. • Įžvelgia gyvūnų ir augalų kai kuriuos panašumus ir skirtumus, pagal kuriuos juos grupuoja. Dalinasi savo žiniomis apie tai, kur gyvena ir kuo minta gyvūnai, kur kokie augalai, grybai auga, kokių sąlygų jiems reikia. Pradeda suprasti Žemės, Saulės, Mėnulio ir kitų dangaus kūnų ryšius. Įžvelgia, kaip keičiasi kai kurių gyvūnų ir augalų gyvenimas skirtingais metų laikais. • Jaučiasi atsakingas už socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką bei jos ateitį: apmąsto ir siūlo būdus, kaip ją rūpintis, prižiūrėti, puošti. Paaiškina, kodėl išteklius reikia tausoti. Tyrinėdamas savo šalies ir nutolusių vietovių gyvenamąsias sąlygas, samprotauja apie žmogus ir gamtos ryšį. Pradeda jausti prierašumą artimiausiai socialinei, kultūrinei ir gamtinei aplinkai, išreiškdamas jį veikloje ir kūryboje.	aplinkos pažinimą, matematinį mąstymą, skaitmeninį sumanumą, kalbų supratimą, tyrinėjimą, problemų sprendimą, mokėjimą mokytis. Ugdymo(si) veiklos skatina žaidimo, kūrybiškumo, emocijų suvokimo ir raiškos gebėjimus.
--	--	---	---	--

MATEMATINIS MĄSTYMAS	Nusiteikęs pažinti pasaulį jam suprantamais matematiniais būdais.	- Nuosekliai įvardija skaičius 1, 2, 3, atpažįsta ir susieja įvairias „matomų skaičių“ išraiškas (rankos pirštai, taškai, brūkšneliai), paduoda tiek daiktų, kiek prašoma. Supranta, ką reiškia būti pirmam, antram. - Palygina du daiktus, besiskiriančius tik ilgiu, mase ar tūriu, veikdamas (suartindamas, pakilnodamas, pilstydamas vandenį ar smėlį). Parodo, kuris iš dviejų daiktų yra ilgas – trumpas, sunkus – lengvas, pilnas – tuščias ir pan. - Surikiuoja kelių objektų rinkinį pagal ilgumą ar stambumą į vieną eilę. - Tapatina, atrenka kelis daiktus (jų vaizdus) pagal spalvą, formą, dydį. - Kopijuoja dviejų elementų sekas (vaizdines, garsines, judesio).	- Nuosekliai įvardija skaičius nuo 0 iki 10, juos parašo skaitmenimis. Paduoda tikslų daiktų skaičių, kai jų yra daugiau nei 5; pasako, kiek jų yra daugiau už 5 ir kelių trūksta iki 10. Atlieka sudėties ir atimties veiksmus 7-ių ribose. Žymi, skaičiuoja, vaizduoja duomenis, naudojami grafiniais jų vaizdais sprendžiamas problemas. - Kalbėdamas apie ateities įvykius, pradeda vartoti žodžius: būtinai, tikrai įvyks; gali būti, įmanoma, kad įvyks; taip negali būti, niekada neįvyks. - Palygina du tris mažai besiskiriančius išmatuojamus dydžius, randa žodžių nedideliame jų skirtume apibūdinti (šiek tiek didesnis, truputį ilgesnis, beveik vienodi, panašaus aukščio ir pan.). - Apibūdindamas aplinkos objektus, vartoja bent penkis dvimačių ir trimatinių figūrų pavadinimus (skritulys, kvadratas, trikampis, kubas, rutulys). Žinomas figūras pavadina taisyklingai, nepriklausomai nuo jų padėties ar dydžio. Atrenka figūrai sukomponuoti reikalingas detales ir jas tinkamai sudėlioja. - Apibūdina, kaip vienas kito atžvilgiu yra išsidėstę matomi daiktai. Išgirdęs ar pamatęs judėjimo su krypties pakeitimu planą, jį iš atminties įvykdo, atkuria, geba pasakyti ir bando pavaizduoti, kaip reikėtų sugrįžti (judėti atbuline tvarka).	
	Atranda skaičių ir figūrų pasaulį, plėtoja supratimą ir kalbą apie skaičiavimo ir matavimo būdus, jų taikymą aplinkai pažinti, problemoms spręsti, geba išreikšti pastebėjimus apie objektų kiekį, formą, dydį, sekas, vietą ir judėjimo kryptį.			

			• Nukopijuoja, pratęsia, sukuria seką iš dviejų pasikartojančių elementų.	
SKAITMENINIS SUMANUMAS	Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.	• Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. • Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas. • Pradedą laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	• Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis. • Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones (fotografavimo, piešimo, nuotraukų apdorojimo, garso įrašymo), skirtingus turinio tipus (vaizdą, judantį vaizdą, garsą, tekstą). Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu. • Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradedą suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. • Supranta pagrindines skaitmeninio turinio (pvz., nuotraukų, piešinių, vaizdo įrašų) saugaus dalinimosi taisykles.	
	Geba pažinti ir naudoti lengvai valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.			
KALBŲ SUPRATIMAS	Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklausti ir suprasti kitą.	• Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių.	• Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzimus, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradedą suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių.	
	Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą,			

	įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	• Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolių paveikslėlių, ženklų prasmę. • Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. • Stengiasi išklausti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių.	• Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. • Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. • Domisi įvairiais rašytiniais tekštais, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.	
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA	Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir	• Pradeda atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. • Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs).	• Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. • Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. • Pradeda kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.	

	elgesiu atliepia kito jausmus.			
PROBLEMŲ SPRENDIMAS	Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas.	• Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. • Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. • Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	• Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. • Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. • Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. • Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	
	Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvaisto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.			
TYRINĖJIMAS	Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.	• Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. • Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. • Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką įsitraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems.	• Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyvena seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. • Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. • Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo	
	Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai,			

	ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.		rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	
KŪRYBINGUMAS	Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.	• Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. • Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrodantis naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. • Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	• Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. • Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. • Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	
	Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.			
GEBĖJIMAS ŽAISTI	Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.	• Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. • Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. • Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. • Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	• Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradimais jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. • Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. • Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. • Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.	
	Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių			

MOKĖJIMAS MOKYTIS	Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.	• Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. • Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą. • Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. • Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	• Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. • Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. • Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. • Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	
	Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, įsitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.			
Ugdymosi sritis „AŠ KALBŲ PASAULYJE“				
Pasiekimų sritis	Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas	Iki 3 m.: siekiame 3 žingsnio pasiekimų	3–6 m.: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų	Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)
SKAITMENINIS SUMANUMAS	Nusiteikęs pažinti, išbandyti ir saugiai naudoti aplinkoje esančias skaitmenines technologijas.	• Žaidžia mokyklos aplinkoje esančiais įvairiais išmaniaisiais žaislais be ekranų (pvz., robotukais), naudodamas pagrindines jų paleidimo ir veikimo funkcijas. • Žodžiais, garsažodžiais, veiksmais parodo kasdienių darbų ir veiklų atlikimo žingsnių eiliškumą, atlieka mokytojo ar kitų vaikų sakomas komandas.	• Mokytojo prižiūrimas pasirenka ir naudoja pagal amžių tinkamas interneto svetaines, programėles, kad galėtų atlikti projektines veiklas, kūrybines užduotis. • Įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, derina bent dvi mokytojo pasiūlytas vaiko gebėjimus atitinkančias skaitmenines priemones (fotografavimo,	Ugdymo srities paskirtis yra plėtoti kalbų supratimą, kalbinę raišką, skaitmeninį sumanumą, meninę raišką, aplinkos pažinimą. Ugdymo(si)
	Geba pažinti ir naudoti lengvai			

	valdomas skaitmenines priemones, kurti elementarų skaitmeninį turinį, sudaryti kelių vienas po kito einančių veiksmų programas.	Pradedama laikytis išmaniųjų žaislų, daiktų paprasčiausių saugaus naudojimo taisyklių.	piešimo, nuotraukų apdorojimo, garso įrašymo), skirtingus turinio tipus (vaizdą, judantį vaizdą, garsą, tekstą). Domisi kitų ir dalinasi savo sukurtu skaitmeniniu turiniu. - Programavimo aplinkose kuria ir vykdo paprastas komandų sekas. Pradedama suprasti, kaip valdomi robotai, išbandydamas sudarytą paprastą programą atpažįsta klaidas ir koreguoja veiksmų seką. - Supranta pagrindines skaitmeninio turinio (pvz., nuotraukų, piešinių, vaizdo įrašų) saugaus dalinimosi taisykles.	veiklos skatina ugdytis tyrinėjimo, problemų sprendimo, kūrybiškumo, mokėjimo mokytis, emocijų suvokimo ir raiškos, žaidimo gebėjimus;
KALBŲ SUPRATIMAS	Domisi žodiniiais ir nežodiniiais komunikavimo būdais, yra nusiteikęs išklaudyti ir suprasti kitą.	Trumpam susikaupia klausydamas suaugusiojo ar kitų vaikų; supranta ir reaguoja į dažnai vartojamus veiksmų ir ypatybių pavadinimus, 3–4 žodžių sakinius, klausimus, kurie prasideda žodžiais: „kas“, „ką“, „kur“, „kiek“, du vienas paskui kitą sekančius prašymus; greitai mokosi naujų žodžių.	Klausosi draugų ir savo kalbos įrašų; supranta pajuokavimus, dviprasmybes, erzinius, dažnai girdimus frazeologizmus, humoro elementus, pradeda suprasti kai kurių žodžių ar frazių perkeltinę reikšmę; supranta keletą artimiausioje aplinkoje vartojamų kitos kalbos žodžių.	
	Klausosi ir supranta kitų kalbėjimą, įvairiomis formomis, būdais ir priemonėmis perteikiamas prasmės, amžių atitinkančius įvairaus pobūdžio tekstus.	- Reaguoja į išgirstus ritmo darinius, intonavimą, supranta kūno kalbą, mimiką, dažnai naudojamų gestų, simbolinių paveikslėlių, ženklų prasmę. - Varto knygeles, skiria paveikslėlius nuo teksto, klausia, kas parašyta arba prašo paskaityti, geba sieti paveikslėliuose vaizduojamus objektus su konkrečiais aplinkos daiktais. - Stengiasi išklaudyti trumpus skaitomus, pasakojamus ar dainuojamus tekstus, girdėto kūrinio prasmę atskleidžia vaidindamas, žaisdamas ar pasakydamas keletą žodžių.	- Atpažįsta, kokie integruoti raiškos būdai ir priemonės buvo panaudoti perteikiant jausmą, idėją ar mintį. - Supranta, kad raštas yra sistema, turinti taisykles; suaugusiojo skaitomą tekstą knygoje seka akimis ar pirštu iš kairės į dešinę, iš viršaus į apačią; supranta, kad garsai ir raidės sudaro žodį, atpažįsta nuo kelių iki keliolikos abėcėlės raidžių; pradeda skirti paprastos garsinės	

			sandaros žodžius sudarančius garsus, skiemenis. • Domisi įvairiais rašytiniais tekstais, iš iliustracijų ir vieno kito atpažįstamo žodžio supranta jų siužetą; supranta jam skaitomų sudėtingesnių tekstų turinį, įvykių eigą, numato, kas tekste galėtų įvykti toliau.	
KALBINĖ RAIŠKA	Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas.	• 2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas. • Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas. • Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus.	• Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.); klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju. • Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. • Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.	
	Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis, įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.			

MENINĖ RAIŠKA	Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.	• Žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais.	• Tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Išbando grojimą smulkesnės motorikos įgūdžių reikalaujančiais muzikos instrumentais.	
	Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, išpūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.	• Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. • Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmais, sava kalba. Pradedą rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas.	• Dainuoja (vienas, poroje ar grupėje) sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą. Kuria ritminius ir melodinius darinius, improvizuoja ir komponuoja jungdamas kelis atskirus muzikos elementus (melodiją, ritmą, harmoniją, tembrą, tempą ir dinamiką). Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. • Vartoja vis daugiau muzikos sąvokų, sugeba atlikti ir supaprastintu būdu pavaizduoti ketvirtines, aštuntines ir	

			pusines natas bei pauzes. Išklausęs muzikos kūrinį trumpai nusako, kodėl kūrinys patiko ir kuo jis įdomus, aptaria, kur ir kada girdi muziką savo aplinkoje, nusako muzikinio kūrinio paskirtį ir kontekstą. Dalinasi įspūdžiais, užduoda klausimus apie matytus koncertus, aptaria atlikėjų ir klausytojų vaidmenis gyvai atliekant muziką.	
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA	Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais. Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.	• Pradedą atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. • Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs).	• Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. • Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. • Pradedą kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.	
PROBLEMŲ SPRENDIMAS	Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir	• Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. • Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. • Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	• Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. • Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią	

	drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų, apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes.		sprendimą iš kelių galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. • Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	
TYRINĖJIMAS	Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja. Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.	• Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. • Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. • Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatą rodo kitiems.	• Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyveno seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. • Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. • Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	
KŪRYBINGUMAS	Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas. Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas,	• Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. • Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. • Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	• Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. • Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas	

	randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.		sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina. • Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	
GEBĖJIMAS ŽAISTI	Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą. Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių	• Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. • Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. • Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. • Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	• Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. • Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. • Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. • Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.	
MOKĖJIMAS MOKYTIS	Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.	• Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. • Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą.	• Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti.	

	Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, išitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	• Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. • Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	• Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. • Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. • Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	
Ugdymosi sritis „KURIU IR IŠREIŠKIU“				
<i>Pasiekimų sritis</i>	<i>Vertybinė nuostata, esminis gebėjimas</i>	<i>Iki 3 m.: siekiame 3 žingsnio pasiekimų</i>	<i>3–6 m.: siekiame 5/6 žingsnio pasiekimų</i>	<i>Ugdymo(si) gairės (iš vaiko perspektyvos)</i>
KALBINĖ RAIŠKA	Nusiteikęs kalba ir kitomis komunikavimo priemonėmis bendrauti su kitais, išreikšti savo patirtį, jausmus, mintis ir emocijas.	• 2–3 žodžių vientisiniais sakiniais kalba ir klausinėja apie tai, ką mato ir girdi, apie aplinkos objektus, jų savybes, įvykius; inicijuoja pokalbius, kreipdamasis į suaugusįjį ar vaiką, atsako į paprastus klausimus; vartoja kelias dažniausias mandagumo frazes; taisyklingai vartoja kai kurias gramatines formas. • Domisi laidomis, animaciniais filmais vaikams, skatinamas kalba apie juos; suaugusiojo padedamas kartoja girdėtus eiliuotų tekstų ar dainų fragmentus; išskiria didžiausią įspūdį palikusius pasakojimo epizodus, labiausiai patikusius veikėjus, jų veiklas.	• Atsižvelgdamas į bendravimo tikslą ir situaciją, išsako savo patirtį, norus, svajones, pasiūlymus, svarstymus, aiškinasi, diskutuoja; vartoja mandagumo ir vaizdingus žodžius (sinonimus, antonimus ir kt.); klausinėja apie tai, ką išgirdo, matė, pajautė, sužinojo, sprendžia problemas; tinkamai pradeda, plėtoja, keičia ir baigia pokalbį; bando komunikuoti su kitakalbiu vaiku, suaugusiuoju. • Kuria, pasakoja istorijas pagal paveikslėlių seką, nuosekliai	Ugdymo(si) srities paskirtis yra plėtoti estetinį suvokimą, meninę raišką, gebėjimą žaisti, kūrybiškumą, tyrinėjimą, emocijų suvokimą ir raišką. Ugdymo(si) veiklos taip pat skatina aplinkos pažinimą, kalbų supratimą, kalbinę raišką,
	Naudodamas žodines ir nežodines raiškos priemones, dalinasi savo patirtimi, jausmais, mintimis,			

	įsitraukia į pokalbį ir jį plėtoja, pasakoja, atpasakoja ir kuria paprastas istorijas, kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, parašo savo vardą.	• Stebi ir mėgdžioja rašančius suaugusiuosius: imituoja, brauko, keverzoja, piešinėja, palikdamas ženklus.	paminėdamas pagrindinius įvykius, atpasakoja girdėtas istorijas, pritaiko girdėtų siužetų fragmentus žaidimų scenarijuose, meninėje veikloje; keliais būdvardžiais apibūdina istorijų veikėjus; perpasakoja informaciją iš įvairaus žanro knygų. • Kopijuoja aplinkoje matomus žodžius, spausdintinėmis raidėmis rašo savo vardą, kelis žodžius.	problemų sprendimą, santykius su suaugusiais ir bendraamžiais, mokėjimą mokytis;
MENINĖ RAIŠKA	Domisi menų kalbomis, jaučia meninės raiškos džiaugsmą.	• Žaisdamas su erdvinėmis ir grafinėmis priemonėmis bei medžiagomis, tyrinėja ant skirtingų paviršių paliktus pėdsakus ar išgautus vaizdus, mėgaujasi skirtingais potyriais. • Kuria statinius, lipdinius, keverzones ar „galvakojus“. • Grafinius ir erdvinius kūrinius palydi garsais, veiksmiais, sava kalba. Pradedą rinktis jam patrauklias raiškos priemones, medžiagas.	• Tyrinėdamas ir išbandydamas garsų pasaulį balsu, instrumentais ir aplinkoje esančiais daiktais, lygina, apibūdina, grupuoja garsus. Išbando grojimą smulkesnės motorikos įgūdžių reikalaujančiais muzikos instrumentais. • Dainuoja (vienas, poroje ar grupėje) sudėtingesnio ritmo, melodijos, platesnio diapazono vienbalses dainas, jas gana tiksliai intonuoja, įsiklausydamas į savo ir draugų dainavimą. Kuria ritminius ir melodinius darinius, improvizuoja ir komponuoja	

	Pagal savo išgales tyrinėja menų kalbas, spontaniškai ir tikslingai išreiškia emocijas, įspūdžius, mintis, idėjas jau įvaldytomis meninės raiškos priemonėmis, atpažįsta savo meninius pomėgius, vartoja paprasčiausias jam žinomas ir suprantamas menines sąvokas savo patirčiai išreikšti.		jungdamas kelis atskirus muzikos elementus (melodiją, ritmą, harmoniją, tembrą, tempą ir dinamiką). Pateikia savo muzikinę kūrybą grafiniais ženklais arba naudodamas skaitmenines programas. Kuria garsinius fonus ir perkusinius akompanimentus. • Vartoja vis daugiau muzikos sąvokų, sugeba atlikti ir supaprastintu būdu pavaizduoti ketvirtines, aštuntines ir pusines natas bei pauzes. Išklausęs muzikos kūrinį trumpai nusako, kodėl kūrinys patiko ir kuo jis įdomus, aptaria, kur ir kada girdi muziką savo aplinkoje, nusako muzikinio kūrinio paskirtį ir kontekstą.	
ESTETINIS SUVOKIMAS	Domisi, gėrissi, grožisi gamtine ir kultūrine aplinka.	• Emocingai reaguoja girdėdamas garsų, intonacijų sąskambį, stebėdamas savo ir kitų piešinius, paveikslus, šokių judesius, gamtos objektus bei reiškinius. • Skirtingai reaguoja į estetinio patyrimo kontrastus (gražu – bjauru; šviesu – tamsu; tylu – garsu). • Turi savo nuomonę (patinka, nepatinka) apie savo ir kitų kūrybą bei aplinką. • Džiaugiasi, rodo, ką nors sako kitiems apie savo kūrybą.	• Įgyvendindamas naujas kūrybines idėjas nebijo eksperimentuoti, laužyti taisykles ir normas, žaismingai stulbinti. • Atpažįsta meno paskirtis ir kontekstus, patirtus meno kūrinius susieja su savo asmenine raiška. • Pasakoja apie matytus dailėskūrinius, patirtą muziką, vaidinimą, šokį, jų siužetus, veikėjus, nuotaiką; gamtoje ir žmogaus sukurtoje aplinkoje kilusius vaizdinius. Siūlo, kaip savo aplinkoje ir už mokyklos ribų panaudoti tai, kas jam patinka ir priimtina. Vertina savo ir kitų kūrybinę veiklą, pasakydamas vieną kitą argumentą.	
	Atpažįsta įvairius gamtinės ir kultūrinės aplinkos reiškinius, reaguoja į juos, jaučia, suvokia ir, remdamasis savo supratimu, aptaria estetinius jų ypatumus, dalinasi asmeninėmis estetinėmis			

	patirtimis, džiaugiasi savo ir kitų kūryba.			
EMOCIJŲ SUVOKIMAS IR RAIŠKA	Domisi savo ir kitų emocijomis bei jausmais.	• Pradedama atpažinti, ką jaučia, turi savus emocijų ir jausmų raiškos būdus, pradeda vartoti emocijų pavadinimus. • Domisi kito vaiko ar suaugusiojo įvairių emocijų ir jausmų raiška, pastebi aiškiai reiškiamas emocijas, į jas skirtingai reaguoja (pasitraukia šalin, jei kitas piktas; glosto, jei kitas nuliūdęs).	• Apibūdina savo emocijas ir jausmus, skirtingus jų raiškos būdus, pakomentuoja emocijas ir jausmus sukėlusias situacijas bei priežastis. • Gana tiksliai iš veido mimikos, balso, kūno pozos nustato ir pasako, kaip jaučiasi kitas; pastebi nuskriaustą, nusiminusį ir dažniausiai geranoriškai stengiasi jam padėti. • Pradedama kalbėtis apie tai, kaip jaučiasi ir išreiškia jausmus, kokie emocijų ir jausmų raiškos būdai yra tinkami, kas gali padėti pasijusti geriau, jei esi nusiminęs, piktas.	
	Atpažįsta, atliepia, įvardija, aptaria savo ir kitų emocijas ar jausmus, jų priežastis, įprastose ramiose situacijose emocijas ir jausmus išreiškia tinkamais, kitiems priimtinais būdais, žodžiais ir elgesiu atliepia kito jausmus.			
PROBLEMŲ SPRENDIMAS	Nusiteikęs priimti iššūkius ir spręsti problemas	• Susidūręs su kliūtimi, žodžiais, mimika ir kūno kalba parodo suaugusiajam, su kokia problema susidūrė. • Bando savarankiškai spręsti kasdienes problemas. Nepavykus stebi, kaip tai daro kiti ir išbando jų taikomus problemų sprendimo būdus arba kreipiasi pagalbos į suaugusįjį. • Atsižvelgia į ankstesnę patirtį ir taiso, tobulina sprendimą.	• Atpažįsta ir natūraliai priima sudėtingą veiklą, kliūtis, sunkumus ar problemas, yra nusiteikęs jas savarankiškai ar drauge su kitais įveikti. • Susidūręs su nauja problema, taiko turimas žinias ir patirtį, pradeda problemą vertinti iš skirtingų perspektyvų. Pasirenka tinkamiausią sprendimą iš kelių galimų, tariausi su kitais, siūlo ir priima pagalbą. • Stebi, aptaria ir atsižvelgia į priimtų sprendimų pasekmes.	
	Geba atpažinti ir įvardyti iššūkį, problemą, kliūtį, savarankiškai ir drauge su kitais ieško iššūkio įveikos, problemos sprendimo būdų,			

	apsvarsto ir pasirenka tinkamus konkrečiai situacijai, įvertina priimtų sprendimų pasekmes			
TYRINĖJIMAS	Domisi viskuo, kas vyksta aplinkui, noriai stebi, bando ir samprotauja.	• Smalsauja, stebisi; atsargiai elgiasi su nepažįstamais daiktais ir medžiagomis; stebi ir bando aiškintis, kas tai yra, kaip tai veikia, vyksta. • Fantazuoja ir eksperimentuoja su gamtine medžiaga, formomis, dydžiais, kiekiais, spalvomis, judesiu, mimika, garsais ir intonacija; tyrinėdamas atranda naujus veikimo būdus. • Pamėgdžiodamas suaugusįjį ilgesnį laiką ištraukia į tyrinėjimo veiklas; džiaugiasi tyrinėjimo atradimu, rezultatai rodo kitiems.	• Domisi daiktų ir reiškinių savybėmis, tyrinėja, kaip auga augalai ir gyvūnai, kaip auga ir keičiasi jis pats; kaip žmonės gyveno seniau ir kaip gyvena dabar; kaip jie gyvena kitose šalyse, kuo jie panašūs ir kuo skiriasi. • Lygina daiktus, medžiagas, augalus, gyvūnus, žmones, atsižvelgdamas į jų požymius, savybes; objektus ir reiškinius tikslingai grupuoja; iš pasiūlytų įrankių, priemonių, medžiagų pasirenka reikiamas tyrinėjimui. • Samprotauja apie tai, ką pajuto, patyrė, atrado, sužinojo; remdamasis tyrinėjimo rezultatais kelia klausimus; siūlo idėjas, ką dar būtų galima tyrinėti.	
	Aktyviai tyrinėja save, socialinę, kultūrinę ir gamtinę aplinką, įvaldo tyrinėjimo būdus (stebėjimą, eksperimentavimą, klausinėjimą), samprotauja apie tai, ką pastebėjo, atrado, pajuto, patyrė.			
KŪRYBINGUMAS	Nusiteikęs drąsiai kurti ir autentiškai išreikšti save, noriai tyrinėti naujas idėjas.	• Pakartotinai sugrįžta prie dominančių raiškos būdų tyrinėjimo. • Perkuria patikusius garsus, judesius, veiksmus, vaizdus, atrasdamas naujus derinius. Žaisdamas atlieka įsivaizduojamus menamus veikėjo veiksmus. • Rodo susidomėjimą kitų kūryba ir norą veikti kartu su kitais.	• Domisi, fantazuoja, užduoda klausimus apie kūrybinę veiklą, išbando įvairias naujas kūrybos priemones, būdus, sritis. Savo kūryboje atkartoja pastebėtus kitų kūrybos elementus. • Numato, kaip ir kokiomis priemonėmis sieks kūrybinio rezultato, padedamas sprendžia kūrybinius iššūkius, pagal savo įsivaizdavimą siekia pabaigti kūrybinį darbą, paskatintas jį tobulina.	
	Pasitelkia patirtį ir vaizduotę, tyrinėja savo ir kitų idėjas, randa būdų ir priemonių parodyti originalumą ir išradingumą			

	įgyvendindamas kūrybinius sumanymus, aptaria tai su kitais.		Dalinasi savo kūryba artimoje aplinkoje, pasakoja apie kūrybos procesą, paaiškina, kas jam svarbu ir įdomu, pasako, kam skirti jo paties ir kitų žmonių kūrybos rezultatai.	
GEBĖJIMAS ŽAISTI	Nusiteikęs kartu su kitais vaikais plėtoti žaidimus, kurdamas vaikų žaidimo kultūrą.	- Žaidžia su suaugusiuoju ar kitu vaiku, pradeda derinti savo veiksmus su kito žaidėjo veiksmais. - Tikslingai renkasi žaislus, pasirenka arba pats susikuria erdvę žaidimui. - Kartodamas veiksmus žaidžia vieną įsiminusį įvykį, jungia du tris žaidybinius veiksmus į paprastą kasdienį siužetą. - Individualiai ar dviese žaidžia paprastą režisūrinį ar vaidmenų žaidimą, laikosi žaidimo vaidmens taisyklių.	- Mėgsta žaisti netradicinėse erdvėse (kieme, gamtoje), išradingai jas pritaikydamas žaidimui. Tvarko žaidimo erdves prieš žaidimą ir jį baigus. - Kuria išplėtotus ilgalaikių naratyvinių žaidimų siužetus mėgstamų knygų, filmų ir vaizdo žaidimų pagrindu. - Žaisdamas su kitais lanksčiai kaitalioja vaidmenis, kontroliuoja savo ir kitų veiksmus, konstruktyviai sprendžia kylančius nesutarimus. - Laikosi taisyklių dalyvaudamas kolektyviniuose sportiniuose, judriuosiuose ir didaktiniuose žaidimuose.	
	Individualiai ir drauge su kitais žaidžia ir pats kuria įvairius žaidimus: režisūrinius, vaidmenų ir žaidimus su taisyklėmis, moka laikytis skirtingų žaidimų taisyklių			
MOKĖJIMAS MOKYTIS	Noriai mokosi, džiaugiasi tuo, ką išmoko.	- Trumpam įsitraukia į sudominusią ar savo sumanytą veiklą. - Pasirenka mėgstamą žaislą, meno kūrinį, stengiasi atlikti patinkančią pasirinktą veiklą.	- Įsitraukia į naują, iššūkio reikalaujančią veiklą, drąsiai kalba apie tai, ką jau moka, ką norėtų sužinoti, ko išmokti. - Numato veiksmų ir priemonių planą tikslui pasiekti. Priimdamas sprendimus	

	Geba mokytis ir pradeda valdyti savo mokymosi veiklą, smalsauja, išitraukia į savo sumanytas ir kitų pasiūlytas veiklas, aktyviai siekia tikslo, stebi, apmąsto ir koreguoja savo veiklos procesą bei rezultatus.	• Atidžiai stebi, bando, aiškinasi, klausinėja, kaip kažkas veikia, vyksta. • Džiaugiasi tuo, ką atliko ir ko išmoko veikdamas.	ieško informacijos ir ją tikslingai atsirenka. • Stebi savo veiklos procesą, jį koreguoja, išbandydamas įvairius veikimo būdus ir kylančias idėjas, kol pasiekia tikslą. • Noriai dalinasi patirtimi apie veiklos procesą ir rezultata, pasako, ko ir kaip mokėsi, kas pavyko (nepavyko), ką dar norėtų išbandyti, ko išmokti.	
--	--	--	--	--

IV SKYRIUS

UGDymo(SI) TURINYS, PROCESAS IR APLINKOS

Ugdymo(si) turinys

Programoje 3–6 metų vaikų ugdymo turinys organizuojamas pagal penkias ugdymo(si) sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“ bei „Kuriu ir išreiškiu“. Šios sritys padeda vaikams visapusiškai augti, pažinti save ir supantį pasaulį, lavinti kūrybiškumą bei ugdyti socialinius, kalbinius ir pažintinius gebėjimus. Turinys įgyvendinamas remiantis LR ŠMSM patvirtintomis rekomendacijomis ikimokyklinio ugdymo pedagogams– „Žaismė ir atradimai“ bei „Patirčių erdvės“, kurios padeda planuoti veiklą, atliepiančią vaikų amžių, poreikius, patirtis ir interesus, skatinančią vaikų aktyvų dalyvavimą, savarankiškumą ir mokymąsi per žaidimą bei patirtį.

Ugdymo(si) proceso organizavimo ypatumai

Ugdymo(si) procesas ikimokyklinėje grupėje organizuojamas vadovaujantis principais, kurie užtikrina visapusišką vaikų raidą, mokymosi sėkmę ir jų aktyvų dalyvavimą procese. Pagrindu laikomas vaiko raidos centriškumas – ugdymas orientuojamas į kiekvieno vaiko poreikius, gebėjimus, interesus bei raidos ypatumus. Pagrindinė ugdymo forma yra žaidimas, kuris padeda vaikams pažinti aplinką, ugdyti kūrybiškumą, socialinius bei komunikacinius gebėjimus. Vaikai mokosi veikdami per patirtį – tyrinėdami, eksperimentuodami ir stebėdami. Ugdymo turinys integruojamas į prasmingas temas, apimančias skirtingas sritis ir leidžiančias natūraliai susieti žinias bei patirtis. Ugdymas planuojamas lanksčiai, atsižvelgiant į vaikų idėjas, metų laikų kaitą bei aktualijas. Didelę reikšmę turi bendradarbiavimas tarp vaikų – jie skatinami veikti kartu, ieškoti sprendimų, padėti vieni kitiems. Pedagogo vaidmuo šiame procese – būti partneriu, stebėtoju ir aktyviu ugdymosi proceso kūrėju, kuris palaiko vaikų iniciatyvas ir padeda joms skleistis.

Pedagoginės strategijos ir ugdymo(si) organizavimo formos

Programoje ugdymo procesas grindžiamas aktyviomis ugdymosi strategijomis – patirtiniu ugdymu, projektine veikla ir žaidybiniais elementais.

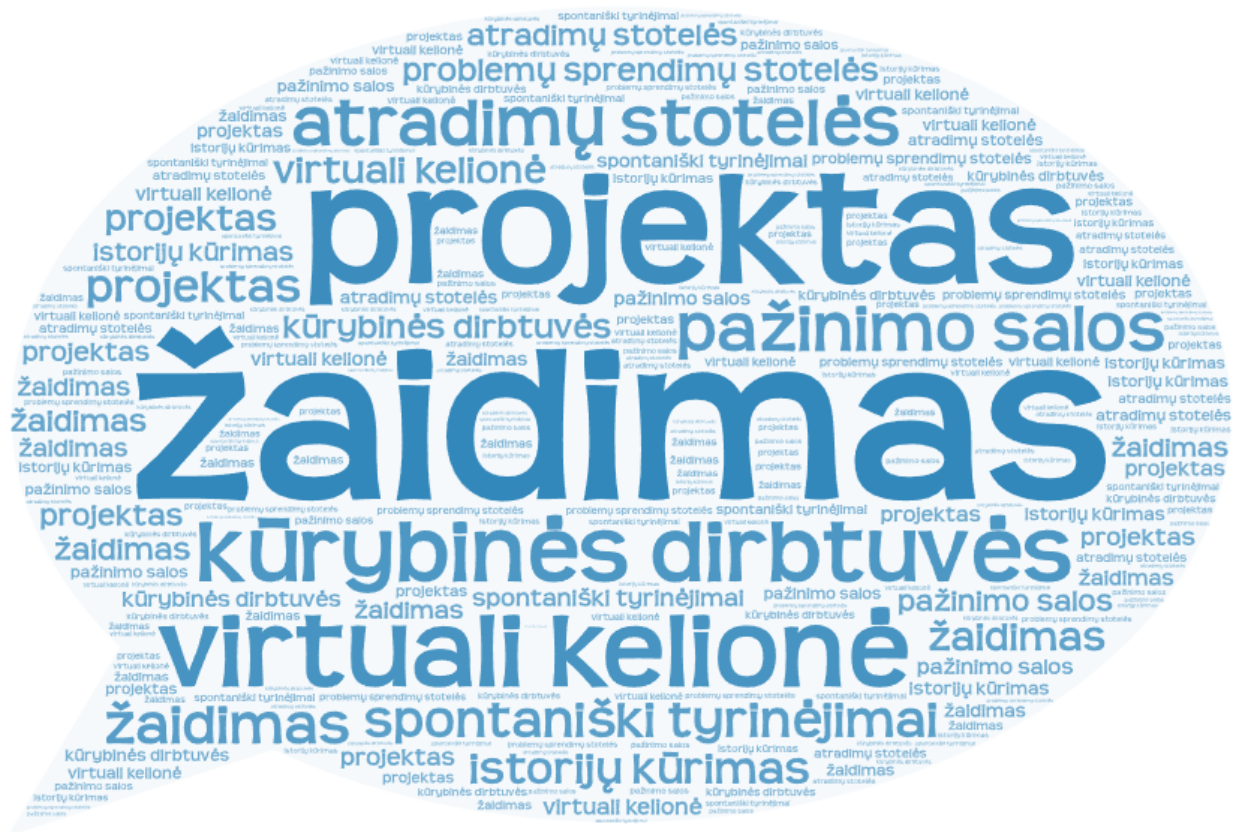
Viena iš pagrindinių strategijų – patirtinis ugdymasis, kai vaiko tiesioginė ar netiesioginė patirtis tampa pagrindiniu mokymosi šaltiniu. Tokia strategija leidžia vaikui aktyviai konstruoti žinias, ugdyti gebėjimus, formuoti vertybines nuostatas ir reflektuoti patirtį. Ji atitinka pagrindinius ikimokyklinio ugdymo principus: skatina vaikų iniciatyvumą, savarankiškumą, stiprina mokymosi motyvaciją ir plėtoja įvairialypę patirtį.

Svarbią vietą ugdymo(si) procese užima projektų metodas. Projektinė veikla skatina vaikus tyrinėti, kelti klausimus, ieškoti atsakymų, reikšti idėjas ir jas įgyvendinti. Projektai padeda kurti prasmingą, vaikui aktualų ugdymo turinį, paremtą bendradarbiavimu, individualumo paisymu ir ugdymosi integralumu. Pedagogas tampa vaiko ugdymosi partneriu – kartu planuoja, reflektuoja, stebi, įsiklauso į vaikų iniciatyvas, sudarydamas sąlygas kiekvieno vaiko aktyvumui, kūrybiškumui ir saviraiškai.

Žaidimas, kaip natūrali ir esminė vaiko veiklos forma, išlieka ugdymo ašimi. Pedagogas taiko ugdymo(si) strategijas, kurios palaiko žaidimų įvairovę, jų turinio turtinimą ir sudėtingėjimą. Vaikui augant, pedagogas pereina nuo žaidimo partnerio prie žaidimo palaikytojo vaidmens – padeda vaikui įgyvendinti savo idėjas, skatina vaizduotę, kūrybą ir savarankišką mokymąsi per patirtį.

Visos pedagoginės strategijos orientuotos į tai, kad kiekvienas vaikas pasiektų jam būdingą savivaldaus funkcionavimo lygmenį, augtų pasitikintis savimi ir gebantis veikti grupėje.

Ikimokyklinio ugdymo grupėje taikomos įvairios ir prasmingos ugdymo organizavimo formos (4 pav.), atitinkančios vaikų raidą ir skatinančios jų mokymąsi:



4 pav. Ugdymo organizavimo formos

Vaikų ugdymo(si) kontekstai

Vaiķu ugdymas(is) vyksta mokyklos vidaus ir lauko aplinkose, kuriose siekiama užtikrinti vaikų emocinį ir fizinį saugumą, o ugdymo(si) kontekstų kūrimo aktyviai dalyvauja patys vaikai. Ugdymo(si) kontekstas orientuotas į vaikams aktualią, estetiškai patrauklią, dėmesį patraukiančią, veikti skatinančią aplinką, atvirą vaikų iniciatyvoms ir jų autentiškiems sumanymams. Kontekstams būdinga kryptinga vaikų veiklą inicijuojanti idėja ar iššūkis, mokytojų tikslingai parenkant ir išdėstant priemones, sukuriančias netikėtumo momentą, kuris palaiko ilgalaikį vaikų domėjimąsi ir gilina jų supratimą. Ugdymo(si) kontekste sudaromos galimybės vaikams rinktis veiklą, medžiagas, priemones, vietas, skirtingais būdais pristatyti rezultatus, tai leidžia atliepti vaikų įvairius interesus, gebėjimų lygį ir mokymosi būdų įvairovę. Modeliuojant kontekstus skatinama įvairiapusė vaikų veikla: remiamasi vaiko iniciatyva, pasinaudojama spontaniškai kylančiomis situacijomis, vykdomas dialoginis veikimas, kūryba ir mąstymas drauge su vaikais, o mokytojas pasiūlo veiklą ir perleidžia iniciatyvą vaikams. Kontekstai kuriami naudojant esamas kultūrinės, socialinės, gamtinės aplinkas, taip pat tikslingai modeliuotas ugdymosi aplinkas bei spontaniškai susikuriančias situacijas, nuolat atnaujinant aplinką pagal vaikų gebėjimų ūgtį.

Bendravimas ir bendradarbiavimas su šeima

Šeimos ir Mokyklos bendradarbiavimas grindžiamas abipusiu pasitikėjimu, pagarba, atvira komunikacija ir bendrų tikslų siekimu. Mokykla nuolat bendrauja su vaikų tėvais, dalijasi pastebėjimais, patirtimi ir informacija, kuri padeda vaikams augti ir tobulėti. Svarbus vaidmuo tenka tėvų aktyviam dalyvavimui ugdymo procese, nes tai leidžia geriau suprasti kiekvieno vaiko

individualius poreikius bei kurti ugdymą, atliepiančią šeimos vertybes, tradicijas ir kultūrą. Mokykla, siekdama užtikrinti vaiko gerovę, kuria lanksčias sąlygas vaikų ir šeimų sklandžiai adaptacijai, susitaria dėl ugdymo(si) dermės tarp mokyklos ir namų aplinkos. Šeima ir Mokykla yra lygiaverčiai dialogo partneriai, todėl visi su vaiko priežiūra ir ugdymu susiję klausimai sprendžiami bendradarbiaujant – tariantis, komunikuojant ir konsultuojantis, atsižvelgiant į kiekvienos pusės atsakomybę. Mokykla tarpininkauja šeimoms bendradarbiaujant su kitomis institucijomis, sprendžiant vaikų teisių, ugdymo ir pagalbos teikimo klausimus, taip prisidedant prie visapusiškos vaiko gerovės kūrimo.

Parama vaikų ugdymui(si), mokytojams ir šeimoms

Parama vaikų ugdymuisi, mokytojams ir šeimoms yra esminis elementas, užtikrinantis sėkmingą ir visapusišką vaikų raidą bei įtraukų ugdymą. Mokytojai, planuodami ugdymo veiklas, iš anksto numato galimas kliūtis, su kuriomis gali susidurti konkretūs vaikai, ir prevenciškai parenka jų ugdymosi poreikius atitinkančias priemones bei būdus, kad būtų išvengta atskirties. Švietimo pagalbos specialistų teikiama pagalba orientuota į vaikų fizinių funkcijų lavinimą, pažintinių gebėjimų, mąstymo operacijų ir kalbos vystymą, ypač tais atvejais, kai vaikai susiduria su ugdymosi sunkumais ar jų raida neatitinka amžiaus normų. Specialistai taip pat padeda mokytojams optimizuoti ugdymo procesą – kartu aptariami vaikų poreikiai, planuojamos veiklos ir kuriama prieinama, vaikų įvairovei atvira aplinka. Tiek mokytojai, tiek švietimo pagalbos specialistai aktyviai bendradarbiauja su tėvais (globėjais), konsultuoja juos, padeda geriau suprasti vaikų poreikius ir veiksmingus ugdymo(si) metodus, skatina jų dalyvavimą tiek šeimoje, tiek mokykloje vykstančiame ugdymo procese. Sprendžiant sudėtingus ugdymo atvejus, stiprinant pedagogų kompetencijas ir aprūpinant šeimas bei mokyklos bendruomenę reikalingais ištekliais, Mokykla inicijuoja bendradarbiavimą su išorinėmis institucijomis – vaikų ugdymo centrais, švietimo pagalbos teikimo organizacijomis, nevyriausybinėmis organizacijomis ir kitais partneriais. Taip pat organizuojami seminarai, mokymai ir konsultacijos tėvams bei mokytojams, teikiama psichologinė pagalba, skatinamas informacijos ir patirčių keitimasis bei bendruomenės įsitraukimas. Tokiu būdu kuriama holistinė pagalbos sistema, kuri ne tik stiprina šeimos ir mokyklos ryšį, bet ir skatina vaikų mokymosi pažangą bei emocinę gerovę.

V SKYRIUS

VAIKŲ UGDYMO SI PAŽANGA, UGDYMO SI TĘSTINUMAS

Vaikų pasiekimų dokumentavimas ir pažangos stebėseną

Vaikų pasiekimų ir pažangos vertinimas yra neatsiejama ugdymo proceso dalis, siekiant kuo geriau pažinti kiekvieną vaiką, atpažinti jo pasiekimus įvairiose ugdymo(si) srityse bei stebėti jo mokymosi procesą ir rezultatus. Vertinimo tikslas – padėti vaikui sėkmingai augti ir tobulėti, laiku pastebėti jo ypatumus bei nustatyti papildomos švietimo pagalbos poreikį, kurio negali suteikti šeima. Nuolat vykdomas individualus vertinimas leidžia tikslingai planuoti ugdymo procesą, pritaikyti metodus ir priemones pagal vaiko poreikius, teikti išsamią informaciją apie vaiko pažangą ir pasiekimus tėvams (globėjams), kitiems specialistams ir įstaigos administracijai. Vaikų pasiekimai vertinami pagal Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų aprašo 18 sričių, individualizuojant vertinimą ir lyginant ankstesnius bei dabartinius vaiko pasiekimus, o ne vaikus tarpusavyje. Vertinant atsižvelgiama į vaiko turimus specialiuosius ugdymosi poreikius, o pasiekimai atskleidžia ne tik įgytas žinias, bet ir gebėjimus bei formuojamas vertybines nuostatas. Ugdymo(si) pasiekimų ir pažangos vertinimas leidžia priimti pagrįstus sprendimus tobulinant ugdymą, užtikrinant jo veiksmingumą ir individualią vaiko sėkmę.

Ugdymo(si) pasiekimų vertinimas vyksta šiais etapais:

- Pradinis vertinimas.

Vaikui pradėjus lankyti darželį, atliekamas pradinis vertinimas. Jo metu stebima vaiko adaptacija, turimi įgūdžiai, gebėjimai bei individualūs poreikiai.

- Nuolatinis stebėjimas

Mokytojai nuolat taiko įvairius vaikų pažangos ir pasiekimų vertinimo metodus: stebėjimą, vaikų veiklų ir darbelių analizę, pokalbius su vaikais, diskusijas, individualias užduotis ir kt. Stebėjimas atliekamas sistemingai, naudojant skirtingus metodus, leidžiančius visapusiškai įvertinti vaiko ugdymosi procesą. Visų metų vaikų darbai kaupiami individualiuose aplankuose, kuriuose fiksuojami reikšmingi ugdymosi momentai, pažanga bei iššūkiai. Šie aplankai metų pabaigoje perduodami tėvams (globėjams), siekiant užtikrinti glaudų ryšį tarp mokyklos ir šeimos. Mokytojas dokumentuoja ugdymo procesą, kaupia įrodymus apie vaiko pasiekimus ir individualią pažangą, padedančius priimti tikslingus ugdymo sprendimus.

- Pasiekimų įvertinimas.

Vaikų pasiekimai vertinami du kartus per mokslo metus: rudens laikotarpiu (rugsėji–lapkritį) ir pavasarį (gegužė–birželį), remiantis Ikimokyklinio amžiaus vaikų ugdymosi pasiekimų apraše pateiktomis 18 pasiekimų sričių. Metų pabaigoje vertinimas apibendrinamas pagal penkias ugdymosi sritis: „Mūsų sveikata ir gerovė“, „Aš ir bendruomenė“, „Aš kalbų pasaulyje“, „Tyrinėju ir pažįstu aplinką“, „Kuriu ir išreiškiu“. Vertinimas pateikiamas trumpais komentarais, atskleidžiančiais vaiko stiprybes, pasiektus rezultatus bei sritis, kuriose dar reikia tobulėjimo. Vaikui pereinant iš ikimokyklinio į priešmokyklinio ugdymo grupę, informacija apie jo pasiekimus perduodama kitos grupės mokytojai, siekiant užtikrinti ugdymo tęstinumą. Vaiko pasiekimai aptariami individualiai su tėvais (globėjais). Esant poreikiui, į aptarimus įtraukiami ir Vaiko gerovės komisijos nariai, kiti specialistai ar administracijos atstovai.

- Tolesnis planavimas.

Sukaupta informacija apie vaiko pasiekimus ir pažangą naudojama tikslingam ugdymo veiklų planavimui, individualių ugdymosi poreikių įvertinimui, glaudžiam bendradarbiavimui su tėvais (globėjais), taip pat užtikrinant sklandų perėjimą į priešmokyklinio ugdymo programą.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo(si) dermė

Ikimokyklinio ugdymo programa		Priešmokyklinio ugdymo bendroji programa	
Ugdymosi būdai	5 ugdymo sritys	Ugdymosi būdai	7 kompetencijos
Didžiausias dėmesys vaiko žaidimui. Žaidimas yra svarbus vaiko raidos šaltinis, ugdymo metodas ir pagrindinė patyriminė veikla	Mūsų sveikata ir gerovė Aš kalbų pasaulyje Tyrinėju ir pažįstu aplinką	Žaidybinė ir patyriminė veikla, skatinanti atradimų džiaugsmą bei natūralų smalsumą apie aplinkinį pasaulį	Komunikavimo kompetencija Kultūrinė kompetencija Kūrybiškumo kompetencija Pažinimo kompetencija Pilietiškumo kompetencija

	Aš ir bendruomenė Kuriu ir išreiškiu	Skaitmeninė kompetencija Socialinė, emocinė ir sveikos gyvensenos kompetencija
--	---	---

Ikimokyklinis ir priešmokyklinis ugdymas sudaro nuoseklia vaikų ugdymo(si) grandinę, užtikrinančią sklandų ir natūralų perėjimą į formalųjį mokymąsi. Šių etapų dėmė ikimokyklinio ugdymo grupėje remiasi pedagogine sinergija, kai ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programos yra suderintos, o mokytojai bendradarbiauja, dalindamiesi informacija apie vaikų pasiekimus, gebėjimus ir poreikius. Toks bendradarbiavimas padeda nuosekliai planuoti ugdymo turinį ir metodus, atliepiančius vaikų ugdymosi raidą. Tiek ikimokykliniame, tiek priešmokykliniame ugdyme skatinamas vaikų kūrybiškumas ir kritinis mąstymas, suteikiant galimybes žaisti, tyrinėti ir praktiškai patirti mokymąsi. Didelis dėmesys skiriamas individualiam požiūriui į vaiką – ugdymas grindžiamas kiekvieno vaiko unikalumu, jo pomėgiais, gebėjimais bei individualiais poreikiais. Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programų dėmė sukuria stiprų pagrindą tolesniam vaiko mokymuisi ir sėkmingai socialinei adaptacijai mokykloje.

Ugdymo(si) tęstinumas

Mokykla siekia užtikrinti Programos dėmę su Priešmokyklinio ugdymo bendrąja programa. Vaikų ugdymo(si) tęstinumą užtikrina šių programų svarbiausių ugdymo(si) principų atitiktis ir kryptingas ugdymo(si) procesas.

Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo tęstinumą užtikrina nuosekli pasiekimų sričių plėtra. Ikimokyklinio ugdymo metu plėtojamose pasiekimų srityse derinamos su priešmokyklinio ugdymo kompetencijomis, užtikrinant nuoseklų jų augimą ir turinio pritaikymą pagal vaiko raidą. Suderintos pasiekimų grupės garantuoja, kad vaiko gebėjimai vystysis sklandžiai ir nuosekliai.

Mokykla siekia užtikrinti sklandų perėjimą tarp ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo, atsižvelgdama į Priešmokyklinio ugdymo bendrosios programos nuostatus ir užtikrindama tikslingą ugdymo proceso tęstinumą, kuris yra pagrįstas vaiko individualiomis raidomis ir ugdymosi poreikiais.